

Nr. 110/31.03.2025

PLANUL STRATEGIC AL INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE ȘI ISTORIA ARTEI PENTRU ANII 2025-2027

1. Domeniul de cercetare-CAEN 7220

2. Integrarea cercetării în spațiul național și european

Activitatea de cercetare a Institutului de Arheologie și Istoria Artei este și va fi influențată în mod direct de contextul economic și social din România, în special în ceea ce privește alocarea de fonduri publice pentru finanțarea proiectelor de cercetare științifică, precum și pentru crearea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de cercetare. În același timp, oportunitățile de colaborare cu mediul de afaceri și atragerea unor resurse financiare private, depind la rândul lor de contextul economico-social național. Din această perspectivă, faptul că ne aflăm în Regiunea Nord-Vest, un areal cu o puternică dezvoltare de infrastructură preconizată a continua și în următorii 5-10 ani, ne determină să ne concentrăm atenția către mediul economic privat, precum și spre lucrările instituțiilor de stat naționale și locale.

Pentru anul 2024, a fost alocat cercetării un procent îngrijorător de 0,14% din PIB (în scădere față de 0,18% pentru anul 2023) și mult sub media Europeană de 1,5 – 2% din PIB. În Bugetul României pe 2025, componenta CDI a primit o majorare de 4,42% față de anul 2024 (2 148 957 RON). **„Acum, când paradigmele lumii se schimbă, țesutul social se redefinește, iar instituțiile se transformă, diferența între cine va pierde, cine va supraviețui și cine va fi câștigător va fi făcută de «cunoaștere». Iar cunoașterea - generată prin cercetare-dezvoltare-inovare - este transferată în răspunsurile cognitive-comportamentale ale oamenilor prin educație.**

Mă bucur că educația este considerată prioritate națională în coaliție, așa cum s-a promis la începutul mandatului, și că s-a ținut cont de acest lucru în propunerea Guvernului și în decizia luată în Parlament, evident cu limitele și constrângerile generate de situația economico-financiară prin care trecem.

Ținta noastră rămâne 15% din Bugetul General Consolidat (pe cheltuieli - aproximativ 6% din PIB) pentru educație și 1% din PIB pentru cercetare-dezvoltare-inovare, cu obiectivul de a eficientiza utilizarea bugetului actual între timp”, a declarat ministrul Educației și Cercetării, prof. univ. dr. psih. Daniel David.

Nu trebuie pierdut din vedere faptul că un mediu de afaceri aflat în dezvoltare poate constitui o plasă de salvare prin oportunitățile de colaborare cu Instituțiile de cercetare fundamentală în cadrul unor proiecte de cercetare, protejare și punere în valoare a patrimoniului național imobil și pentru șansele de dezvoltare instituțională.

Pornind de la noile realități economice și sociale cărora Uniunea Europeană trebuie să le facă față, România și-a asumat să pună bazele unei economii inteligente, durabile și favorabile incluziunii, caracterizate prin niveluri ridicate a forței de muncă specializată, productivitate și coeziune socială. În acest sens, Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, a setat viziunea pentru sistemul de cercetare-inovare românesc prin elaborarea unui document programatic menit să ralieze cercetarea și dezvoltarea sustenabilă a României în context local, național și internațional. Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027 este structurată pe patru obiective generale: (a) Dezvoltarea sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare; (b) Susținerea ecosistemelor de inovare asociate specializărilor inteligente; (c) Mobilizare către inovare și (d) Creșterea colaborării europene și internaționale¹.

În acest cadru, cercetarea fundamentală rămâne un reper, inclusiv în ceea ce privește disciplinele socio-economice și umaniste ca sursă pentru cercetarea de frontieră și pentru cea interdisciplinară.

3. Rolul în cercetare pentru dezvoltarea locală, națională și internațională

Academia Română funcționează pe trei coordonate majore: (a) ca for de consacrare și de recunoaștere a meritelor deosebite ale oamenilor de știință, de cultură și de litere, (b) cel mai important pilon al cercetării fundamentale din România, activând în cercetarea aplicată și (c) participând deopotrivă la viața societății românești². Încă de la înființarea sa, Academia Română a avut preocupări importante în ceea ce privește cercetarea istorică. Începând cu cea de a doua jumătate a secolului XIX, s-au conturat în România preocupări susținute în ceea ce privește cercetarea arheologică, concretizate prin apariția unei instituții dedicate săpăturilor arheologice, respectiv Muzeul Național de Antichități³. Crearea României Mari, a însemnat

¹ Vezi nota 6.

² Statutul Academiei Române, Cap. 1, vezi <https://acad-cj.ro/acte/LEGE%20%20Nr%20752%20din%202001%20ROF%20ACAD%20la%20zi.pdf> și <https://acad-cj.ro/acte/STATUT%20%20%20ARB%20%20la%20zi.pdf>.

³ C. Preda, Din istoricul Muzeului Național de Antichități – Institutul de Arheologie – 150 de ani de activitate arheologică și muzeistică. Thraco-Dacica V, 1-2, 1984, p. 5-14; I. Oprea, Istoria muzeelor din România (București 1994).

așezarea arheologiei românești în aceleași cadre legale și instituționale în toate provinciile istorice.

După reorganizarea Academiei Române din 1948, o serie de instituții cu tradiție în practica arheologică au fost integrate noilor structuri de cercetare înființate. Astfel, Muzeul Național de Antichități a intrat inițial în subordinea Institutului de Istorie de la București, pentru ca în 1956 să fie transformat într-o instituție de sine stătătoare sub denumirea de Institutul de Arheologie din București⁴. La Cluj, Institutul de Istorie Națională a devenit Institutul de Istorie și Arheologie al Academiei Române, Filiala Cluj începând cu 1 mai 1949, înglobând și specialiști în studii clasice și arheologie. Rolul definitoriu al acestuia a fost cercetarea istoriei României cu specială privire asupra istoriei Transilvaniei, directori fiind între 1949-1973 academicianul Constantin Daicoviciu, urmat de academicianul Ștefan Pascu (1973-1990). Din anul 1975, Institutul a fost trecut în componența Universității „Babeș Bolyai” din Cluj Napoca⁵.

Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj Napoca al Academiei Române, fondat în 1990, este institut de cercetare de gradul I, fiind coordonat științific de către Secția de Științe Istorice și Arheologie a Academiei Române și subordonat administrativ Filialei Cluj Napoca a Academiei Române.

Activitatea de cercetare a Institutului se axează în primul rând pe cercetarea științifică fundamentală și exploratorie, care constituie un domeniu prioritar în Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027⁶.

Statutul Academiei Române constituie actul normativ de bază pentru funcționarea Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj Napoca⁷. De asemenea, activitatea de cercetare se desfășoară în conformitate cu Regulamentele Filialei Cluj Napoca a Academiei Române⁸, precum și pe baza regulamentelor proprii: Regulamentul de organizare și funcționare al IAIA (2024)⁹, Regulamentul de ordine interioară al IAIA (2024)¹⁰ și Regulamentul de funcționare al Consiliului științific al IAIA (2024)¹¹.

Rezultatele cercetării fundamentale în domeniul istoriei vechi, arheologiei și istoriei artei, au ca principală țintă transmiterea unei reconstituiri cât mai veridice a istoriei naționale

⁴ C.-C. Ilie, *Muzeul Național de Antichități în ultimul deceniu de existență*. Țara Bârsei 9.2010, p. 155-157.

⁵ <https://institutuldeistoriegeorgebaritiu.ro/about-us/>.

⁶ Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027, OG1. Dezvoltarea sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare, p. 10-24 (<https://www.mcid.gov.ro/wp-content/uploads/2022/12/strategia-na-ional-de-cercetare-inovare-i-specializare-inteligent-2022-2027.pdf>).

⁷ <https://acad.ro/acteNormative/doc2021/a1203-MonitorulOficial-StatutulAR.pdf>.

⁸ <https://acad-cj.ro/acte/general/ROF-ARFCJ-2021C.pdf> și <https://acad-cj.ro/acte/general/ROI.pdf>.

⁹ https://www.arheologie-istoriaartei-cluj.ro/ActeNormative/Regulament%20de%20Organizare%20si%20Functionare%20IAIA%20Cluj_2024.pdf.

¹⁰ <https://www.arheologie-istoriaartei-cluj.ro/ActeNormative/ROI%20IAIA%20Cluj.pdf>.

¹¹ https://www.arheologie-istoriaartei-cluj.ro/ActeNormative/Regulament%20de%20Organizare%20a%20Consiliului%20stiintific_2024.pdf.

care să fie integrate în procesul educațional al tinerei generații (elevi și studenți). În același timp, este esențial efortul de a difuza rezultatele cercetărilor pe înțelesul publicului larg într-un cadru susținut de a consolida identitatea culturală și conștiința civică a populației în contextul actual, multi-cultural și multi-etnic al Uniunii Europene. Rezultatele cercetărilor recente trebuie prezentate și în limbi de circulație internațională pentru a spori cunoașterea și credibilitatea cercetării românești pe plan internațional, contribuind la creșterea prestigiului cultural și științific al țării noastre.

4. Impactul rezultatelor la nivel local, național și internațional

Calitatea științifică a cercetărilor Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca este reflectată prin impactul pe care îl produce la nivelul mediului academic național și internațional. Concretizarea acestuia rezultă din analiza comparată a publicațiilor de specialitate, a participării la manifestări științifice interne și internaționale, a organizării unor colocvii sau manifestări științifice punctuale, precum și prin publicarea unor volume tematice sau editarea unor reviste științifice de prestigiu.

Cel mai important indicator care ilustrează într-un mod real contribuția Institutului la creșterea vizibilității și prestigiului Academiei Române la nivel internațional, îl constituie producția științifică scrisă, precum și prezența la simpozioane și congrese științifice. De remarcat este ritmul constant pe care Institutul a reușit să îl mențină de-a lungul timpului. În ultimii patru ani, spre exemplu sesizăm consistența cu care membrii institutului s-au implicat în activitatea de cercetare după cum reiese din figurile 1 și 2, mai jos atașate.

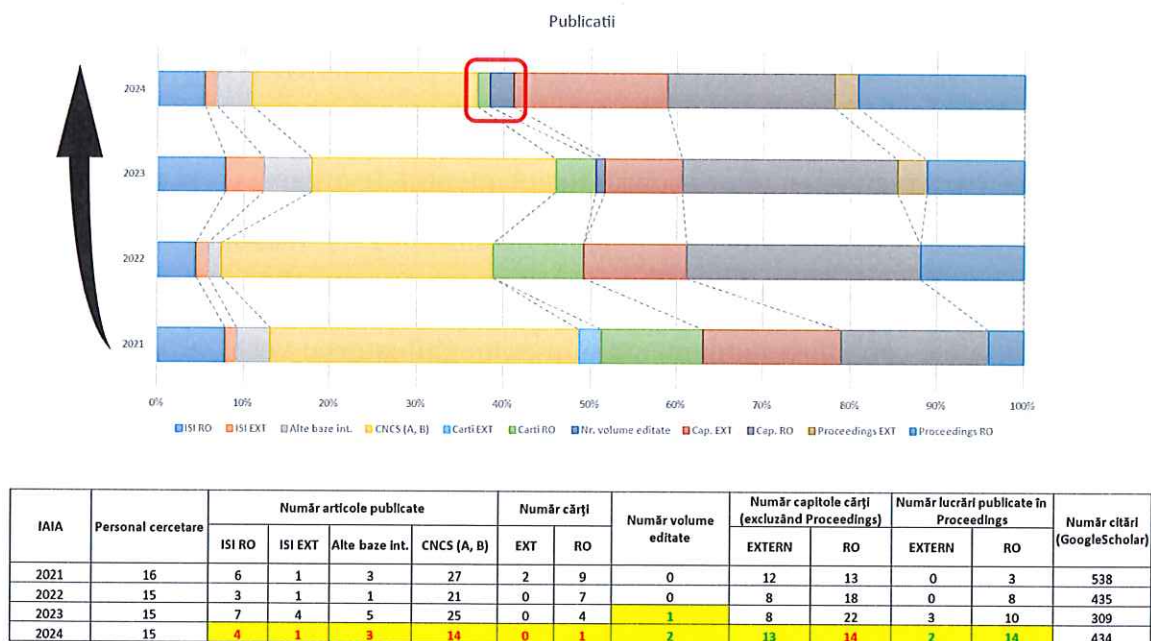
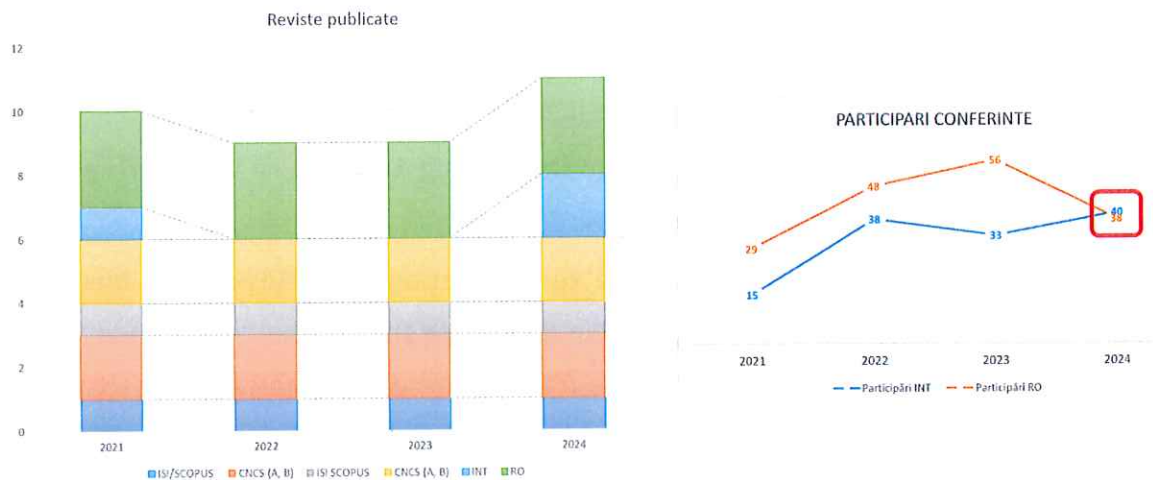

Fig. 1. Tabel comparativ ilustrând publicațiile științifice ale membrilor Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca.

IAIA	Personal cercetare	Număr reviste publicate de institut		Număr editor șef reviste		Număr manifestări științifice		Participări INT	Participări RO
		ISI SCOPUS	CNCS (A, B)	ISI SCOPUS	CNCS (A, B)	INT	RO		
2021	16	1	2	1	2	1	3	15	29
2022	15	1	2	1	2	0	3	38	48
2023	15	1	2	1	2	0	3	33	56
2024	15	1	2	1	2	2	3	40	38

Fig. 2. Tabel comparativ ilustrând participarea la manifestări științifice interne și internaționale ale membrilor Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca.

Institutul publică trei reviste de specialitate cu vizibilitate și impact național și internațional, două de Arheologie și una de Istoria Artei:

- **Ephemeris Napocensis** (categoria B în clasificarea CNCS). <https://ephemerisnapocensis.arheologie-istoriaartei-cluj.ro/>
- **Journal of Ancient History and Archaeology** (categoria A în clasificarea CNCS și totodată revistă indexată în Web of Science: Arts & Humanities). <https://jaha.org.ro/index.php/JAHA>
- **Ars Transilvaniae** (indexată ERIH+). <http://arheologie-istoriaartei-cluj.ro/arstrans.htm>

De asemenea, Institutul publică mai multe serii monografice la Editura MEGA, editură de categoria A în clasificarea CNCS, multe dintr volumele publicate fiind distinse cu Premiul Academiei Române:

- Interferențe etnice și culturale: editori C. Cosma și A. Rustoiu;
- Patrimonium Archaeologicum Transylvanicum: editor S. Cociș;
- Bibliotheca Ephemeris Napocensis: editor C. H. Opreanu;
- Corpul Limitis Imperii Romani: editor C. H. Opreanu;
- Coins from Roman Sites and Collections of Roman Coins from Romania: editor C. Găzdac.

Prestigiul cercetătorilor din Institut este susținut și de faptul că, anual, aceștia sunt solicitați să susțină conferințe invitate la numeroase institute de cercetare din lume, dintre care ne vom rezuma doar la cele susținute în anul 2024, după cum urmează:

1. M. Egri, Advanced tutorial for integrating ArcGIS with Visone. Network Science Workshop, 2-3 octombrie 2024, Vancouver, Canada.
2. C. Găzdac, From the Jungle to Civilization! The Odyssey of Metal Detecting Phenomenon in Romania, University of Warsaw (Poland).
3. C. Găzdac, Site class of coin hoards, Univesrity of Oxford (Great Britain).
4. C. Găzdac, "Pay the troops, forget the rest!" Patterns of hoarding: military vs civilian environment. University of Babes-Bolyai (Cluj-Napoca).
5. C. Găzdac, Becoming Roman, Staying Barbarian. Hoards in the Carpathian Basin (2nd vs. 4th/5th Centuries CE), University of Florida (USA).
6. C. Găzdac, Roman coins, non-Roman owner. Hoarding in pre-Roman, Roman, and post-Roman Dacia (Romania), Yale University (USA).
7. C. Găzdac, "What the Romans did for us?" The Roman Public Health System the forefather of the modern public health system, University of Cleveland (USA).
8. V.-A. Lăzărescu, The north-western frontier of Roman Dacia. An updated case study for the sites at Porolissum and Optatiana/Sutor, susținută la ÖAI-HAUSKOLLOQUIUM, Österreichisches Archäologisches Institut (Österreichische Akademie der Wissenschaften), Vienna, 6 noiembrie 2024.
9. V.-A. Lăzărescu, The Frontiers of Roman Dacia and the Formation of a New Province: A Case Study of the Northwestern Limes, susținută la Archaeological Institute of America - AIA Gainesville Society, School of Art and Art History - Classics and Anthropology Departments, 13 noiembrie 2024.

Granturile internaționale în care membrii institutului sunt implicați reprezintă la rândul lor un barometru al prestigiului de care aceștia se bucură la nivel extern:

1. C. Cosma, colaborare în cadrul proiectului coordonat de Szenthe Gergely (Nemzeti Múzeum), Production, redistribution and society in the early medieval Middle Danube Basin. Tracing the local in the emerging European world system (7th–11th centuries AD).
2. M. Egri, M. M. McCarty, A. Rustoiu (co-directori), Apulum Roman Villa Project, finanțat de SSHRC Canada. Membri IAIAC implicați în proiect: A. Drăgan, M. Musteață.
3. A. Rustoiu, Connectivity in the Iron Age in the Carpathian Basin, membru în colectiv; finanțat prin programul de cooperare științifică încheiat între Academia Română și Academia Slovacă de Științe. Membri IAIAC implicați în proiect: M. Egri, A. Drăgan, M. Musteață.

4. C. Firea, responsabil din partea română a proiectului Arts and Power in Contact Areas (Orthodoxy and Islam and Orthodoxy and Catholicism). Glorification of Power versus Contestation of Power, cuprins în cadrul Acordului de Cooperare științifică dintre Academia Română și Academia Bulgară de Științe. (Instituții partenere: Academia Română, Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca, Institutul de Istorie "Nicolae Iorga" București; Academia Bulgară de Științe: Institutul de Istorie din Sofia, Institutul Limbii Bulgare, Sofia, Institutul de Istoria Artei, Sofia, Centrul de Cercetări Cyrillo-Methodian, Sofia) III (2023-2025).

5. C. Găzdac, The Coin Hoards of the Roman Empire, Universitatea Oxford (director Prof. Ch. Howgego).

6. Fl. Gogîltan, membru în proiectul internațional Living together or apart? Unravelling the development, internal organization and social structure of a complex Bronze Age tell settlement at Toboliu, western Romania. Grant Deutsche Forschungsgemeinschaft. Universitatea din Köln (Germania). Perioada 2023-2027.

7. I. Stanciu, Șantierul arheologic Jucu de Sus-TETAROM III, colaborare cu 'Transylvania Bioarchaeology' (TBA), coordonată de dr. Kori-Lea Filipek (Universitatea din Durham) și Dr. Katie Tucker (Universitatea Winchester).

Nu în ultimul rând este necesară menționarea Institutului în activități menite a sprijini autoritățile locale să dezvolte infrastructura de dezvoltare. În acest sens, ca urmare a unor cercetări arheologice preventive au fost elaborate 12 rapoarte către autoritățile naționale cu competență în domeniul protejării patrimoniului național imobil.

5. Analiza SWOT la nivel științific, resurse umane, infrastructura de cercetare, resurse financiare.

În vederea adaptării Planului Strategic 2025-2027 cu realitățile și dificultățile cu care se confruntă Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca, am recurs la o analiză SWOT pentru a evidenția trendul general, dar și eficiența mecanismelor de funcționare a instituției pe mai multe paliere după cum urmează.

a) Științific:

Obiectivul principal: <i>Evaluarea nivelului de recunoaștere a performanței științifice Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca la nivel național și internațional</i>	
PUNCTE TARI 1. personal calificat, cu expertiză în domeniul arheologiei și istoriei artei; 2. personal cu experiență în obținerea unor Grant-uri de cercetare;	PUNCTE SLABE 1. proiectele de cercetare sunt foarte individualizate, unele abordând teme de interes minor, situație ce determină fragmentarea tematicilor de cercetare, îngreunând astfel colaborarea membrilor Institutului și dezvoltarea

<p>3. editarea unor reviste aflate în fluxul principal al informației științifice: o revistă de categorie ISI, două reviste BDI și cinci serii monografice;</p> <p>4. competență științifică și viziune supra-regională ce permite coordonarea unor proiecte de anvergură în domeniul arheologiei și protecției patrimoniului național;</p> <p>5. vizibilitate internațională prin participarea la multiple sesiuni științifice de comunicări.</p>	<p>unor proiecte comune de anvergură care să stimuleze formarea unor echipe mixte cu impact direct asupra rezultatelor științifice pe termen scurt, mediu și lung;</p> <p>2. grad redus de implicare în coordonare unor cercetări sistematice cu impact științific relevant pentru mediul arheologic național și internațional;</p> <p>3. absența unei strategii de promovare a intereselor științifice ale Institutului la nivel european;</p> <p>4. atomizarea personalului de cercetare în detrimentul unei coerențe instituționale în domeniul științific.</p>
<p>OPORTUNITĂȚI DE DEZVOLTARE</p> <p>1. reconfigurarea Programelor și Temelor de cercetare asumate de către Institut în vederea creării unor echipe de cercetare mixte;</p> <p>2. coordonarea de către membrii Institutului a unor șantiere arheologice de interes major oferă posibilitatea unor colaborări naționale și internaționale cu instituții de profil;</p> <p>3. organizarea unor serii de Conferințe internaționale de către Institut și inițierea unei serii de prelegeri invitate susținute de către personalități recunoscute la nivel național și internațional.</p>	<p>RISCURI</p> <p>1. competiția dintre instituțiile de profil la nivel național;</p> <p>2. reducerea semnificativă a fondurilor naționale de cercetare în ultimii ani;</p> <p>3. lipsă de interes din partea marilor universități și institute de cercetare internațională asupra unor teme de cercetare cu o anvergură micro-regională și/sau regională.</p>
<p>Rezultele evaluării SWOT: <i>În pofida expertizei în cercetare de care dispune Institutul, lipsa unei coerențe în ceea ce privește viziunea de dezvoltare sau de abordare a unor tematici care să permită colaborarea mai multor angajați, asistăm la supralicitarea individualismului în detrimentul interesului științific comun, ceea ce estompează vizibilitatea Institutului la nivel internațional. De asemenea, abordarea unor tematici de cercetare cu caracter regional, îngreunează stabilirea unor proiecte majore în parteneriat cu mari instituții de cercetare din afara țării. Stabilirea unor tematici clare de cercetare asupra cărora angajații Institutului s-au aplecat de-a lungul timpului ar putea reprezenta o bulă de aer în ceea ce privește revigorarea prestigiului instituției.</i></p>	

b) Resurse Umane:

Obiectivul principal al analizei SWOT: *Determinarea eficienței colectivului de cercetare a Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca*

PUNCTE TARI

1. personal calificat, cu expertiză în domeniul arheologiei;
2. personal cu experiență în domeniul atragerii și gestionării de fonduri extra-bugetare provenind atât din Grant-uri de cercetare, cât și din Contracte comerciale de prestări-servicii.

PUNCTE SLABE

1. număr insuficient de cercetători pentru implementarea și gestionarea unor proiecte complexe de cercetare arheologică (fie cu caracter sistematic sau comercial);
2. lipsa unei politici coerente în ceea ce privește monitorizarea carierei personalului de cercetare în vederea promovării într-un interval rezonabil de timp;
3. inexistența unui mecanism care să asigure selecția studenților cu aptitudini și pregătire profesională adecvate angajării în cercetare;
4. lipsa unor politici de pregătire și formare profesională a studenților și/sau a tinerilor cercetători;
5. lipsa unei politici ce privesc dezvoltarea și perfecționarea științifică continuă a angajaților Institutului;
6. media de vârstă a personalului de cercetare extrem de înaintată (57 ani).

OPORTUNITĂȚI DE DEZVOLTARE

1. perspectiva de a crea noi posturi pentru tineri specialiști;
2. direcționarea politicii Institutului spre utilizarea SCOSAAR (prin personalul de cercetare din Institut care sunt afiliați Scolii Doctorale a Academiei Române) pentru identificarea și pregătirea unor potențiali tineri colaboratori;
3. parteneriate cu facultățile de profil în vederea pregătirii unor tineri specialiști;
4. încurajarea cercetătorilor din Institut să aplice la burse de specializare și/sau schimburi inter-academice etc. sau să aplice la burse post-doctorale etc..

RISCURI

1. competiția dintre instituțiile de profil la nivel național;
2. lipsa de predictibilitate și modificările frecvente ale cadrului legislativ național;
3. reducerea semnificativă a fondurilor naționale de cercetare în ultimii ani;
4. scăderea nivelului de pregătire profesională a noilor generații de absolvenți și frecvența ridicată a abandonului studiilor avansate în domeniul arheologiei (nivel doctorat).

Rezultele evaluării SWOT: *În ciuda calității resursei umane de care dispune Institutul există un dezechilibru în ceea ce privește media de vârstă a personalului CDI (cu o medie actuală de 57 ani), realitate ce ar putea fi ameliorată gradual într-un orizont de timp mediu prin crearea unor posturi de cercetare la bază, fie prin obținerea unor posturi noi sau chiar prin coborârea posturilor de cercetători principali vacantate prin pensionare.*

c) Infrastructura de cercetare:

Obiectivul principal al analizei SWOT: <i>Evaluarea adecvării bazei materiale a Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca raportată evoluțiile tehnice din domeniului de cercetare</i>	
PUNCTE TARI 1. existența unui spațiu locativ care să permită creșterea infrastructurii de cercetare a Institutului prin achiziția de noi echipamente și/sau dotări..	PUNCTE SLABE 1. lipsa unei infrastructuri de cercetare adusă la zi care să permită dezvoltarea unor direcții noi de cercetare în conformitate cu specificul Institutului și nevoilor pieței în domeniu; 2. lipsa unui sistem de inventariere, monitorizare și utilizare a Depozitului de arheologie, având în vedere statutul său de Depozit de tranzit; 3. inexistența unui program de gestionare și digitalizare a Bibliotecii Institutului; 4. lipsa de transparență în ceea ce privește inventarierea, gestionarea și utilizarea dotărilor existente la nivelul colectivului de cercetare.
OPORTUNITĂȚI DE DEZVOLTARE 1. reconfigurarea Programelor și Temelor de cercetare asumate de către Institut în vederea creării unor echipe de cercetare mixte care să permită stimularea unor direcții de cercetare inter-disciplinare; 2. oportunitatea dezvoltării infrastructurii de cercetare a Institutului prin accesarea unor fonduri guvernamentale sau europene destinate dotărilor instituțiilor cu caracter public; 3. achiziționarea unor echipamente noi din fonduri extra-bugetare.	RISCURI 1. reducerea semnificativă a fondurilor naționale de cercetare în ultimii ani; 2. impredictibilitatea evoluției socio-economice naționale și regionale.
Rezultele evaluării SWOT: <i>A fost constatat faptul că baza materială de care dispune Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca este atât insuficientă, cât și învechită în raport cu standardele din cercetarea fundamentală din domeniu la nivel internațional.</i>	

d) Resurse financiare:

Obiectivul principal al analizei SWOT: <i>Determinarea eficienței mecanismelor de identificare și absorbție a fondurilor extra-bugetare de către Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca</i>	
PUNCTE TARI 1. personal cu experiență în domeniul atragerii și gestionării de fonduri extra-bugetare provenind atât din Grant-uri de cercetare, cât și din Contracte comerciale de prestări-servicii.	PUNCTE SLABE 1. lipsa unui sistem intern coerent și bine structurat care să impulsioneze absorbția de fonduri destinate dezvoltării și cercetării din surse extra-bugetare;

	<p>2. lipsa de transparență și de comunicare a oportunităților de auto-finanțare;</p> <p>3. număr insuficient de cercetători pentru implementarea și gestionarea unor proiecte complexe de cercetare arheologică (fie cu caracter sistematic sau comercial).</p>
<p>OPORTUNITĂȚI DE DEZVOLTARE</p> <p>1. piața economică și investițională din Regiunea Nord-Vest este în creștere continuă, ceea ce permite conectarea intereselor Institutului și extinderea acestora în domeniul cercetărilor arheologice preventive care ar permite o absorbție mai mare de fonduri dinspre domeniu afacerilor private.</p>	<p>RISCURI</p> <p>1. competiția dintre instituțiile de profil la nivel național;</p> <p>2. impredictibilitatea evoluției socio-economice naționale și regionale.</p>
<p>Rezultele evaluării SWOT: <i>Necesitatea adaptării politicii de atragere a unor fonduri extra-bugetare la cerințele pieței în vederea obținerii unor contracte civile de prestări-servicii de cercetare arheologică, urmând ca fondurile astfel obținute să fie reinvestite în dezvoltarea infrastructurii de cercetare a propriei instituții.</i></p>	

Rezultatul analizei SWOT indică necesitatea unor direcții viitoare de acțiune precum: creșterea coeziunii colectivului CDI și conștientizarea importanței muncii în echipă, solicitarea unor posturi noi de cercetare la bază care să permită o implicare semnificativă în susținerea unor proiecte de cercetare și obținerea de venituri extra-bugetare, acestea din urmă fiind esențiale în economia dezvoltării infrastructurii de cercetare a Institutului.

6. Metode de creștere a vizibilității de comunicare cu beneficiarii

Prin specificul cercetărilor sale, Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca este profund implicat în viața socio-economică a României prin activitățile de prestări-servicii de cercetare arheologică preventivă. Evoluția social-economică dinamică ne determină să ne implicăm activ în atragerea unor asemenea contracte extra-bugetare cu atât mai mult cu cât finanțarea cercetării este, momentan, asigurată de Academia Română doar prin salariile aferente planurilor de cercetare.

Având în vedere contactul permanent atât cu instituții publice, dar și cu diverși actori din mediul privat a fost necesară implementarea unui mecanism coerent de atragere și gestionare a ofertelor primite pe adresa Institutului. În acest sens, comunicăm atât în mod direct în urma unor cereri de colaborare, precum și implicându-ne activ în identificarea unor potențiale contracte prin intermediul unor resurse interne (SEAP etc.). Dintre acestea, cele mai multe cereri vin direct pe adresa Institutului ca urmare a manierei transparente și profesioniste de comunicare cu beneficiarii. Această atitudine a avut drept consecință o

creștere substanțială a vizibilității Institutului în comunitate, consolidată de predarea la termen a rapoartelor precum și de calitatea acestora.

7. Principii și metode de identificare a noilor tematici de cercetare și constituirea de alianțe strategice

Intenția de a racorda cercetarea științifică la teme mari abordate de cercetarea internațională presupune cunoașterea ultimelor rezultate din domeniu. Din această perspectivă, se desprind câteva metode de bază ca vor fi urmărite cu predilecție:

- stimularea cercetărilor interdisciplinare,
- implicarea în activitățile didactice în vederea formării unor tineri specialiști
- stabilirea unor contacte cu mediul academic și didactic din străinătate.

Pentru implementarea acestora, se va urmări constituirea unor alianțe strategice începând cu instituțiile de învățământ superior din Cluj-Napoca, în primul rând Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca (diferite Facultăți și Departamente din cadrul Universității) precum și cu Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca. Pe plan intern, vor fi urmărite și colaborările cu institute și grupuri de cercetare din cadrul Academiei Române, precum și cu alte instituții cu profil muzeal, în vreme ce pe plan internațional vom dinamiza acțiunile de încheiere a unor protocoale de colaborare punctuale cu instituții de prestigiu și sau colaborări bilaterale.

8. Obiective strategice ale instituției pentru perioada 2025-2027

Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca susține o viziune globală asupra reorganizării sale ținând cont totodată de cerințele specifice domeniilor de cercetare principale, motiv pentru care are la bază o serie de principii menite a facilita atât activitatea de coordonare științifică, dar și componenta de cercetare-dezvoltare.

Obiectivele strategice pentru perioada 2025-2027 sunt:

- a) Consolidarea poziției de instituție de excelență validată la nivel național și internațional pentru calitate în domeniul cercetării fundamentale, precum și de patener activ în viața comunității pe care o deservește;
- b) Dezvoltarea structurii organizaționale;
- c) Specializarea profesională continuă și formarea de noi cercetători;
- d) Dezvoltarea și consolidarea infrastructurii CDI a Institutului;
- e) Dezvoltarea relațiilor cu mediul socio-economic și managementul resurselor financiare.

9. Modalități de promovare a excelenței

Consolidarea și menținerea unei poziții privilegiate în activitatea CDI a Institutului poate fi atinsă urmărind câteva direcții de acțiune:

- Cercetarea științifică, specializarea profesională continuă și formarea tinerilor cercetători;

- Cooperare internațională pe bază de acorduri de colaborare cu instituții de prestigiu la nivel național și internațional;
- Managementul calității prin monitorizarea și gestionarea eficientă a resurselor financiare, dezvoltarea durabilă a resursei umane și a structurii instituționale;
- Racordarea proiectelor de cercetare la tendințele științifice internaționale.

10. Propuneri de infrastructură care să stimuleze excelența

Promovarea excelenței științifice a Institutului, precum și capacitatea de a obține din ce în ce mai multe finanțări extra bugetare depind și de o investiție bine planificată și echilibrată în ceea ce privește dotarea Institutului. Conform Graficului de achiziții, am planificat într-o manieră realistă dotarea cu echipamente în raport cu capacitatea de absorbție a fondurilor contractuale extra bugetare.

	Obiect	Prioritate	Preț (RON)	Planificare achiziții anuale				
				2024	2025	2026	2027	2028
Colectivul de Arheologie contractuală	dGPS		20000					
	DJI Matrice 4 Enterprise RTK		25000					
	stație grafică		23000					
	upgrade stocare NAS		12000					
	magnetometru		90000					
	Subtotal (RON)			0	35000	25000	0	90000
Laboratorul de Arheometrie	microscop stereoscopic		10000					
	microscop petrografic lumină polarizată		26000					
	mașină tăiere felii subțiri		16000					
	mașină lustruit și șlefuit felii subțiri		26000					
	XRF portabil		175000					
	Subtotal (RON)			0	10000	0	52000	201000
Altele	scanner digitalizare bibliotecă		4000					
	Subtotal (RON)		4000	0	0	0	0	
	TOTAL (RON)		4000	45000	25000	52000	291000	
	TOTAL DOTĂRI (RON)		262000					

Echipamentele Laboratorului de Arheometrie și Remote Sensing vor fi amplasate într-un spațiu deja existent din Institut, respectiv în Depozitul de Arheologie. Pentru a preveni situațiile neplăcute, accesul în acest spațiu va fi reglementat, o persoană din Institut fiind desemnată drept Administrator al Laboratorului. Deosebit de important în structura Institutului este și Departamentul de documentare. Colecția de carte a Bibliotecii însumează peste 20.000 volume. În aceste condiții, normele legale în vigoare prevăd existența a două posturi de profil, prin urmare este necesară solicitarea unui al doilea post de Bibliotecar

ținând seama și de complexitatea în creștere a cerințelor moderne de administrare a bibliotecilor.

O acțiune necesară facilitării procesului de documentare științifică este digitalizarea resursei de carte a Bibliotecii și accesul facil online al acesteia pentru personalul Institutului și pentru cercetătorii din alte instituții de cercetare. În același timp este nevoie și de racordarea Institutului la resursele de baze de date bibliografice deja existente prin intermediul conturilor ANELIS la Biblioteca Academiei din Cluj Napoca. O asemenea acțiune ar permite accesul individual online la o serie de reviste de specialitate. O dezvoltare paralelă a Departamentului de documentare se referă la digitalizarea fondului existent în Biblioteca Institutului în vederea creării unor cooperări inter bibliotecare de acces la resursele digitale prin intermediul internetului.

11. Rolul evaluării cercetărilor și a standardelor minime

În 2009, European Science Foundation a organizat un FORUM ce a dezbătut problema evaluării cercetării, încercând să coordoneze acest efort. Cu toate acestea, nu există încă un model unic de evaluare.

Evaluarea reprezintă pârghia principală în procesul de creștere a performanței în sistemul CDI.

Procesul de evaluare a rezultatelor individuale obținute de personalul CDI se bazează pe monitorizarea permanentă a activității de cercetare. Discuțiile periodice ale echipei manageriale cu cercetătorii și echipele de cercetare sunt extrem de importante pentru cunoașterea cercetărilor și a dificultăților ce pot apare pe parcurs.

De mare importanță este prima fază a procesului de evaluare: autoevaluarea, o metodă eficientă de conștientizare, stimulare și planificare a activității individuale de cercetare.

Principiile de baza ale unei evaluări de bună calitate sunt **corectitudinea, precizia, echilibrul, echitatea și transparența**. La fel de importanți sunt și **principalii indicatori de evaluare a performanței științifice:**

- productivitatea

-vizibilitatea

-impactul științific și social

-capacitatea de atragere de resurse extrabugetare de cercetare

Evaluarea cercetărilor presupune o analiză complexă, în care acești indicatori trebuie corelați. Evaluarea trebuie să fie sistematică și riguroasă. Rolul evaluării cercetării constă în primul rând în sporirea eficienței cercetării științifice. Prin evaluare măsurăm rezultatele științifice obținute de cercetători, dar, în același timp este modelat comportamentul științific al cercetătorilor și alegerea priorităților de cercetare viitoare.

Evaluarea și indicatorii de evaluare sunt perfectibili. Flexibilitatea este esențială în contextul modificărilor mediului social-economic, a legislației, a evoluției globale a cercetării științifice. O evaluare axată pe esența cercetării științifice și bazată pe principiile și indicatorii menționați este benefică cercetătorilor și întregului ansamblu al cercetării. Evaluarea contribuie la procesul de promovare profesională echitabilă și reglează alegerea celor mai potrivite strategii viitoare de cercetare.

Ținând seama de toate acestea, Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca, pornind de la prevederile legii 183/2024 și ale Regulamentului de evaluare a performanțelor științifice a personalului CDI din cadrul Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române și-a întocmit o serie de standarde suplimentare și reglementări proprii, cu scopul de a adapta și explicita procedurile de evaluare, promovare și concurs, în concordanță cu specificul cercetării institutului:

- Criteriile de evaluare necumulative și grila de punctaj anuală a personalului CDI din cadrul Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca
- Standarde suplimentare, necesare și obligatorii pentru înscrierea la concursul de ocupare a posturilor vacante de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) la Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca
- Standarde suplimentare, necesare și obligatorii pentru promovarea la grade profesionale de cercetare-dezvoltare superioare poziției ocupate de către personalului CDI din cadrul Institutului de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca
- Grilă de punctaj pentru concursul de ocupare a posturilor vacante de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) la Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca
- Grilă de punctaj pentru examenul de promovare pentru obținerea gradelor profesionale de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) la Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca.

12.Sustenabilitatea pentru îndeplinirea strategiei de viitor

Consiliul Național al Cercetării Științifice din România are scopul de a asigura cadrul de consultare și consensualizare pentru susținerea excelenței în cercetarea științifică, pentru atingerea și sustenabilitatea masei critice de cercetători necesare pentru transformarea cercetării, dezvoltării și inovării într-un factor al creșterii economice și pentru dezvoltarea unor unități de cercetare performante. Asigurarea sustenabilității pentru îndeplinirea strategiei de cercetare de viitor este o datorie a politicii de management al cercetării. Sustenabilitatea apare la intersecția dintre principalii piloni ai dezvoltării durabile: societate,

mediu, economie. Trebuie puse în practică conceptele de multi-, inter- și transdisciplinaritate în cercetarea științifică, care nu sunt antagoniste, ci complementare, deoarece ele au obiectivul comun de înțelegere mai bună a realității. Sustenabilitatea viitoare a cercetării poate fi reală doar în măsura în care programele de cercetare vor fi adaptate transformărilor din mediul socio-economic din România și vor fi sensibile la evoluțiile globale ale societății pe plan internațional. În cazul cercetării arheologice este din ce în ce mai evident că evoluția viitoare va fi strâns legată de proiectele de infrastructură. Prin participarea la cercetările preventive, la relațiile cu mediul economic, se va asigura dezvoltarea infrastructurii de cercetare. Cooperarea cu mediul universitar, în vederea pregătirii forței de muncă în cercetare, este de importanță strategică. Este esențială și capacitatea noastră viitoare de integrare în cercetarea internațională, asigurarea competitivității, credibilității și atingerea statutului de parteneri egali, respectați, de încredere.

DIRECTOR,

Dr. Habil. Coriolan H. Oprea

